

Motion till riksdagen 2020/21:2488

av Birger Lahti m.fl. (V)

med anledning av prop. 2020/21:12 Särskilt investeringsutrymme för elnätverksamhet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår proposition 2020/21:12 Särskilt investeringsutrymme för elnätverksamhet.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på åtgärder som säkerställer nödvändiga nätinvesteringar som motsvarar samhällskraven utan att nätkunderna drabbas oproportionerligt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

På den svenska elmarknaden är det upp till den enskilda konsumenten att välja elleverantör. Det finns omkring 180 aktiva elhandelsbolag och tusentals olika elavtal att välja bland. De tre största bolagen är i särklass störst på marknaden även som leverantörer. När det gäller själva nätet är dock konsumenten hänvisad till det företag som råkar vara nätagare just där. Det är inte möjligt att byta nätleverantör hur höga priserna än blir, eftersom det knappast lönar sig att bygga fler ledningar till samma fastighet.

Regeringen har ännu inte kunnat presentera ett hållbart helhetssvar på de stigande elnätsavgifterna. Man låter till stor del marknaden sköta saken själv. Hittills har det enbart lett till högre elpriser för hushållen. Det krävs ett större politiskt ansvar för att motverka orimliga prishöjningar för konsumenterna. Den lagstiftning som reglerar intäktsramarna är alltför godtycklig.

De förändringar som regeringen nu presenterar i relation till tillsynsperioden 2012–2015 syftar enligt regeringen till att fler investeringar ska göras för att öka kapaciteten i nätet; dock är kraven för låga och risken för att kunderna ska få betala med höjda elnätsavgifter hög. I stället kan utfallet bli sådant att elnätsföretagen, utan att göra den typ av investeringar som regeringen pekar på, kan åtnjuta fördelarna av lagändringen samtidigt som man finansierar det med högre avgifter.

När avregleringen av elnätet skedde 1996 så utlovades det att nätdelen på elfakturan skulle bli billigare. I stället har det blivit tvärtom samtidigt som de tio största nätägarna under 2015 gjorde en rörelsevinst på 8,7 miljarder kronor. I och med det s.k. naturliga monopol som gäller för nätverksamheten, den avreglerade marknaden och en otillräcklig reglering från Energimarknadsinspektionen ges privata företag ett mycket stort spelrum. Den elnätsavgift som tas ut av elnätsbolaget avgörs i hög grad av var man bor, och det kan skilja tusentals kronor per år. För en genomsnittlig lägenhet står nät-kostnaden för ungefär en tredjedel av elpriset, men i vissa fall utgör den ända upp till hälften av de totala elkostnaderna.

Vänsterpartiet föreslår att propositionen avslås. Det är otydligt vilka investeringar som propositionens förslag skulle gynna och som inte kan göras inom ramen för nuvarande intäktsreglering. Konsekvenserna för elnätskunderna riskerar att bli ännu högre avgifter.

Riksdagen bör avslå regeringens proposition 2020/21:12 Särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet. Detta bör riksdagen besluta.

Utöver detta bör också regeringen återkomma med förslag på hur de nödvändiga nätinvesteringarna ska kunna säkerställas utan att detta sker på bekostnad av kunderna.

Regeringen bör återkomma med förslag på åtgärder som säkerställer nödvändiga nätinvesteringar som motsvarar samhällskraven utan att nätkunderna drabbas opropor-tionerligt. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Birger Lahti (V)

Ulla Andersson (V)

Ali Esbati (V)

Tony Haddou (V)

Lorena Delgado Varas (V)

Ida Gabrielsson (V)

Ciczie Weidby (V)